

Utbildningsinspektion i Bollebygdskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Bollebygds kommun och besökt Bollebygdskolan den 18, 19 och 20 mars 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Bollebygdskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Bollebygdskolan intervjuades rektorer, lärare, elever och föräldrar samt personal inom elevhälsan. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Bollebygdskolan	Antal elever
Förskoleklass	65
Grundskola	631

Källa: Kommunens statistik

Bollebygdskolan tar emot elever i förskoleklass samt i årskurserna 1–9. Inför årskurs 7 kommer elever från Örelundskolan, Töllsjöskolan samt den fristående skolan Gadden och nya elevgrupper bildas. Vid skolan finns också elever mottagna i den obligatoriska särskolan i årskurserna 1–10. Särskolans verksamhet beskrivs i den övergripande rapporten för Bollebygds kommun. Vid Bollebygdskolan finns också ett Montessorispår med åldersblandade klasser, förskoleklass och årskurserna 1–6.

Skolan har tre fritidshem för förskoleklassens elever upp till årskurs 2 samt ett fritidshem för elever från årskurs 3 och uppåt. Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen behandlas i en särskild verksamhetsrapport.

Verksamheten i förskoleklassen och årskurserna 1–6 är uppdelad på fyra arbetslag där de olika personalgrupperna samarbetar kring eleverna. Årskurserna 7–9 är organiserade i tre arbetslag, med fem klasser i vardera. Varje arbetslag består av 13 lärare som tillsammans ansvarar för 120 elever. Skolan har få elever med annat modersmål än svenska.

Lärarna arbetar förutom i arbetslag även i ämneslag samt i olika arbetsgrupper, t.ex. likabehandlingsgrupp, SAMS-grupp, miljögrupp, etc.

Helhetsbedömning

Inspektionen visar att det finns goda förutsättningar för elevernas utveckling och lärande vid Bollebygdskolan.

Ett aktivt värdegrundsarbete har gjort att förhållningssättet vid skolan är gott och att de flesta eleverna trivs på skolan. Skolbiblioteket är med sin placering mitt i skolan en samlingsplats där elever och vuxna arbetar tillsammans.

Undervisningen vid Bollebygdskolan håller god kvalitet och läroplanen och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för verksamheten.

Ett kommunövergripande arbete för övergången mellan årskurs 6 och 7 syftar till att skapa goda förutsättningar för de nya elevgrupper som bildas inför årskurs 7. Samhörighet, kunskapsprofiler samt individuella utvecklingsplaner är nyckelord i detta arbete. Inspektionen visar dock att den pedagogiska samverkan mellan grundskolornas kan förbättras för att stödja elevernas långsiktiga lärande och utveckling.

Inspektionen visar att Bollebygdskolan kan utveckla flera väsentliga delar av verksamheten för att förstärka samarbetet mellan skolans verksamhet för de yngre åldrarna och med verksamheten för de äldre åldrarna. Inspektionen visar t.ex. att lära-

re som arbetat med skolans yngre elever inte känner till hur de nationella ämnesproven för årskurs 5 respektive årskurs 9 är utformade, vad som krävs för att uppnå målen eller vilka betyg eleverna får i årskurs 8 och 9. De nationella ämnesproven används inte som en möjlighet till avstämning och reflektion för att utveckla undervisningen vid skolan.

Skolan har en ambition att utvecklas till en mer sammanhållen skola och olika projekt är påbörjade för att stödja detta.

Inspektörerna bedömer att skolan bättre kan ta till vara de förutsättningar som finns i verksamheten och komma längre i arbetet med att öka måluppfyllelsen. Exempelvis kan lärarna bättre koppla det dagliga arbetet i skolan till målen för utbildningen och på så sätt öka elevernas medvetenhet om målen. Former för formellt inflytande finns för eleverna via klass- och elevråd. Inspektionen visar dock att elevernas inflytande över undervisningens innehåll och upplägg oftast är begränsat.

Skolan har goda ambitioner när det gäller att möta elevers behov av särskilt stöd men behöver utveckla arbetet med att utreda elevernas rättigheter avseende särskilt stöd samt utveckla åtgärdsprogrammets innehåll och kvalitet.

Vid Bollebygdskolan görs uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i engelska, matematik och svenska. En förutsättning för att en skola ska kunna ha en uppfattning om hur man lyckas med kunskapsuppdraget är att systematiskt följa upp och sammanställa kunskapsresultaten i samtliga ämnen. Ett sådant underlag är också en förutsättning för att göra utvärderingar, analyser och förstå hur olika metoder och arbetssätt i verksamheten står i relation till kunskapsresultat vid den egna skolan. Bollebygdskolan har påbörjat ett arbete med att på ett mer systematiskt följa upp resultaten i andra ämnen. En systematisk dokumenterad uppföljning och utvärdering i samtliga ämnen skulle kunna ytterligare förbättra undervisningen och resursstyrningen.

Vid inspektionsbesöket framkom att skolans personal är väl insatta i den egna verksamhetens kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 respektive årskurs 9 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen och 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte kraven i förordningen (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan bör utveckla arbetet med att bedöma elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen.
- Skolan bör utveckla sitt arbete med de individuella utvecklingsplanerna samt att göra dessa till ett aktivt verktyg i elevens lärande.
- Skolan bör utveckla sina rutiner för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning.
- Elevernas kännedom om målen bör öka.
- Skolan bör arbeta för att öka elevernas inflytande över undervisningen.
- Pedagogisk samverkan mellan grundskolans årskurser bör förbättras för att stödja elevernas långsiktiga lärande och utveckling för att nå målen.
- Skolan bör utreda om alla elever i behov av särskilt stöd får det stöd de behöver.
- Skolan bör utveckla sina åtgärdsprogram.
- Skolan bör arbeta för att organisera lärarna så att de har utbildning för den undervisning de bedriver.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1. *Andel elever i procent som bedöms ha uppnått kravnivån för samtliga delprov vid nationella ämnesprov i årskurs 5.*

Bollebygdskolan	2006	2007
Engelska	97	89
Matematik	89	99
Svenska/ SVA ¹	95	89

Källa: Uppgifter har hämtats från skolan

¹ Svenska som andraspråk.

² Meritvärdet räknas fram genom att bokstavsbetygen översätts till siffror där MVG ger 20, VG 15 och G 10. Därefter räknas de 16 bästa betygen samman och ger det så kallade meritvärdet. En elev som har minst 16 betyg kan alltså ha högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

³För att vara behörig till nationellt program på gymnasiet måste eleven ha slutfört sista årskursen i grundskolan eller motsvarande och ha godkända betyg i ämnena svenska alternativt svenska som andraspråk, matematik och engelska.

Tabell 2. *Andel elever i procent som minst uppnått resultatet G i vid nationella ämnesprov i årskurs 9.*

Nationella ämnesprov i årskurs 9	Bollebygds skolan			Riket		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Andelen (%) som minst uppnått resultatet G i Engelska	95	98	94	96	96	95
Andelen (%) som minst uppnått resultatet G i Matematik	95	93	93	88	88	85
Andelen (%) som minst uppnått resultatet G i Svenska	99	96	95	95	96	96

Källa: Enligt Skolverkets uppföljningsstatistik

Tabell 3: *Jämförelse mellan genomsnittligt meritvärde m.m. för åren 2005–2007 för elever i årskurs 9 i Bollebygds kommun i förhållande till riket.*

Resultatmått för elever i årskurs 9	Kommunen			Riket		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Genomsnittligt meritvärde	210	225	219	206	206	206
Andel (procent) med fullständigt slutbetyg	86	86	83	75	76	76
Andel (procent) behöriga till gymnasieskolan	90	95	89	89	89	88

Källa: Enligt Skolverkets uppföljningsstatistik

Tabell 4: *Jämförelse mellan genomsnittligt meritvärde i slutbetygen för åren 2005–2007 för pojkar, flickor i årskurs 9 i Bollebygds kommun och i riket.*

Resultatmått för elever i årskurs 9	Kommunen			Riket		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Genomsnittligt meritvärde, pojkar	199	216	204	196	196	197
Genomsnittligt meritvärde, flickor	247	234	232	217	218	219

Källa. Skolverkets officiella statistik

Kommentar:

Tabell 1 visar resultaten vid nationella ämnesprov i årskurs 5 år 2006 och 2007. Bollebygds skolan redovisar goda resultat jämfört med de resultat som finns redovisade för riket.² De nationella ämnesproven i årskurs 5 är bland annat tänkta att vara ett stöd för lärare i arbetet med att bedöma om eleverna uppnått kursplanernas mål att

² Skolverkets resultatsammanställning från ett slumpmässigt urval av 200 skolor, våren 2007. "Hur går det för eleverna i årskurs 5 på de nationella proven?"

uppnå i svenska, matematik och engelska. De kan också användas som ett av flera verktyg för att utvärdera den undervisning eleverna erbjudits, således som ett instrument i utvecklingen av det pedagogiska arbetet.

Tabell 2 visar resultaten vid nationella ämnesprov i årskurs 9 år 2005–2007. Enligt grundskoleförordningen ska nationella ämnesprov genomföras i årskurs 9. Dessa har genomförts vid Bollebygdskolan och resultaten visar att flertalet elever når goda resultat vid nationella ämnesproven i årskurs 9.

Tabell 3 och 4 visar resultatmått för eleverna i årskurs 9 avseende betygsresultat. Betygsresultaten avseende genomsnittligt meritvärde, andel behöriga till nationellt program vid gymnasieskolan samt andel elever som nått målen i samtliga ämnen är högre för Bollebygdskolan jämfört med riket.

Statistiken visar en stor skillnad på pojkars och flickors resultat. Flickornas genomsnittliga meritvärde 2007 var 232 poäng och pojkarnas 204 poäng. Enligt lärarna förekommer inte diskussioner kring skolans samlade resultat. Resultat från nationella ämnesprov och betygsstatistik används inte för att främja elevernas kunskapsutveckling. Se vidare området Bedömning och betygssättning, sid 9.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är området av god kvalitet. Lärarna följer regelbundet upp elevernas kunskapsutveckling. Elever och föräldrar har god insikt genom utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen. Dock kan skolorna förbättra uppföljningen till att omfatta alla ämnen. Inom bedömningsområdet finns därför följande förbättringsbehov:

Uppföljning av alla ämnen

Läroplanen för grundskolan betonar vikten av att resultaten följs upp och utvärde-

ras. Lärarna ska utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Det finns i kursplanerna mål att sträva mot och uppnå i årskurs 5 och 9 i samtliga ämnen.

Vid Bollebygdskolan bedöms elevernas kunskapsutveckling kontinuerligt i engelska, matematik och svenska. I de tidigare åldrarna används olika underlag för uppföljning i ämnena engelska, svenska och matematik. Underlagen är kommunicerade med elever och föräldrar. Vid lektionsbesök och intervjuer kan eleverna i skolans tidigare del relatera till dessa underlag; trädet, paddan m.m. när de resonerar kring vilka kunskaper som de förväntas få i skolan.

I årskurserna 7–9 har lärarna arbetat fram bedömningsmatriser i ett flertal ämnen för att tydliggöra elevernas förväntade kunskaper men dessa är ännu inte kommunicerade med elever och föräldrar. Intervjuer visar att lärarna genom täta möten, olika bedömningsunderlag och matriser har kännedom om elevernas kunskapsutveckling i flertalet ämnen.

Skolan har påbörjat ett arbete med att på ett mer systematiskt sätt följa upp resultaten i andra ämnen. Vid intervjuer med elever och personal framkommer att lärarna ännu inte gör bedömningar i samtliga ämnen. En systematisk dokumenterad uppföljning och utvärdering i samtliga ämnen skulle kunna ytterligare förbättra undervisningen och resursstyrningen.

Inspektörerna bedömer att skolorna bör utveckla arbetet med att bedöma elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Individuell utvecklingsplan

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Vid Bollebygdskolan upprättas eller revideras elevernas individuella utvecklingsplaner (IUP) vid utvecklingssamtalet. Inspektörerna noterar att det inom skolan varierar hur lärarna arbetar med elevernas individuella utvecklingsplaner. Bland eleverna finns en varierad uppfattning om de individuella utvecklingsplanerna från ”jag kommer inte ihåg mina mål”, ”målen har jag hemma” till att eleverna är medvetna om vilka mål de arbetar mot och att man har avsatt tid för detta på schemat. Av de individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tar del av framgår inte alltid att elevernas mål är kopplade till läroplanens och kursplanernas mål. Som mål anges t.ex. ”skrivstil”, ”räkna mera” ”arbeta snabbare”. Inspektörerna ser också mål som är relaterade till läroplanen och kursplanerna. Vid lärarintervjuer framkommer en tveksamhet kring IUP:s syfte vilket försvårar den betydelse en IUP kan ha för elevernas dagliga lärande.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sitt arbete med de individuella utvecklingsplanerna samt att göra de individuella utvecklingsplanerna till ett aktivt verktyg i elevens lärande. Se vidare i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen.

Inspektörerna vill i sammanhanget påpeka att bestämmelsen i 7 kap 2 § grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan från och med den 15 juli 2008 ändrats bland annat på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska

innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen kommer att revideras med anledning av ändringen och beräknas vara färdiga under hösten 2008.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygsriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygs katalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet. Lärarna har deltagit i kompetensutveckling om mål och bedömning och fortsatt kompetensutveckling i ämnet är planerad. För att minska risken för bedömningar som inte är likvärdiga bör lärarna i högre grad samverka med skolor utanför kommunen i bedömnings- och betygsfrågor. Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsbehov:

Utgångspunkt vid bedömning och betygssättning

Enligt grundskoleförordningen ska ett betyg bestämmas med hjälp av de mål som eleverna enligt kursplanerna ska ha uppnått i grundskolan och de betygsriterier som har fastställts för ämnena och ämnesblocken. Enligt läroplanen ska läraren vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper.

Enligt Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2004:23) Likvärdig bedömning och betygssättning, bör lokala tolkningar av betygsriterier jämföras med tolkningar

som görs av andra lärare och analyseras utifrån bl.a. resultaten från nationella prov. Det är viktigt att diskussioner förs mellan lärare, årskurser och skolor för att skapa likvärdiga förutsättningar för bedömning av eleverna i skolan. Rektorn ansvarar för att sådana diskussioner kommer till stånd.

Lärarna vid Bollebygdskolan 7–9 har arbetat fram bedömningsmatriser i ett flertal ämnen och upplever att arbetslagen har ett kontinuerligt resonemang kring bedömning och betygssättning. Då skolan är den enda betygssättande skolan i kommunen försvåras möjligheten att säkra betygens likvärdighet med andra skolor i kommunen. Skolledningen bekräftar att man på skolan diskuterar bedömningar men inte betyg i lika stor utsträckning. Eleverna vid Bollebygdskolan har blandade upplevelser kring lärarnas betygssättning. Vid intervjuer med föräldrar framkommer flera exempel på att elever med höga betyg i årskurs 9 vid Bollebygdskolan i samma ämnen behövt stödundervisning på gymnasiet. Se även avsnitt 1.1 tabell 4. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sitt arbete med att säkra betygens likvärdighet.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet. Detta grundar inspektörerna på att arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång. Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning. Formellt inflytande finns för eleverna via klass- och elevråd. Dock visar inspektionen att elevernas möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet varierar på skolan.

Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsbehov:

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Enligt skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan.

Utifrån de klassrumsobservationer och intervjuer inspektörerna genomför är intrycket att det varierar mellan lärare och ämnen i vilken grad eleverna görs medvetna om målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Kursplanernas mål är inte generellt kända av eleverna eller tydligt kopplade till undervisningen. Elever och lärare uppger att elevernas inflytande över undervisningens innehåll och upplägg oftast är begränsat. Ett exempel på det är att eleverna sällan är med och planerar olika kunskapsområden.

Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att öka elevernas medvetenhet om målen för utbildningen samt för att öka elevernas inflytande över undervisningens utformning och över sitt eget lärande.

Samverkan inom skolan

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. Enligt läroplanen ska samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. För att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv ska skolan också sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med de utbildningar som eleverna fortsätter till.

Vid Bollebygds skolan sker samverkan mellan förskoleklass och grundskolan i olika former. Arbetslagen i skolan samverkar kring de grupper de ansvarar för. Inspektörerna noterar dock att det finns få tillfällen där elever och personal som arbetar i tidigare och senare årskurser samverkar med varandra. Skolan har enligt personalen påbörjat diskussioner för att bygga upp samverkan och ett gemensamt förhållningssätt i det pedagogiska arbetet. Brobygget är ett exempel på detta, mål och bedömning ett annat. Dock ser både elever, personal och rektorer Bollebygds skolan som

två skolor där samverkan mellan årskurserna kan förbättras. Skolan har ingen återkoppling kring hur det går för eleverna vid avstämningstillfällena i årskurserna 5, 8 och 9.

Inspektörerna bedömer att pedagogisk samverkan mellan grundskolans tidigare och senare årskurser bör förbättras för att stödja elevernas långsiktiga lärande och utveckling för att nå målen.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet. Skolan har goda ambitioner när det gäller att möta elevers behov av särskilt stöd men behöver utveckla arbetet med att ge elever särskilt stöd samt arbetet med åtgärdsprogram. Skolan är väl organiserad för att möta elevers behov av särskilt stöd i form av specialpedagogisk kompetens dock krävs att skolan tydliggör sina rutiner och insatser avseende elever i behov av särskilt stöd. Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsbehov:

Särskilt stöd

Enligt skollagen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Enligt grundskoleförordningen ska beslut om särskilt stöd fattas av rektorn.

Specialpedagoger vid Bollebygdskolan har tillsammans med kommunens elevhälso-team till uppgift att verka för att barn och elever i behov av särskilt stöd får den hjälp de behöver. Teamet arbetar tillsammans med lärarna för att tidigt identifiera elever i behov av särskilt stöd. Skolans insatser finns beskrivet dels i dokumentet "Arbetsgång..." och dels i elevhälsogruppens "Årshjul". Rutinen är att elevens stödbehov identifieras i arbetslagen och anmäls därefter till teamet på respektive skola i ett så kallat uppdrag.

Vid intervjuer med lärare framkommer en tveksamhet kring hur särskilt stöd sätts in samt på vilka grunder. Intervjuerna med specialpedagoger och rektorn ger besked om att särskilt stöd ges i flertalet ämnen. Skolans äldre elever har bland annat

tillgång till en studieverkstad kallad "Oasen". Rektorn fattar beslut om undervisning vid Oasen och åtgärdsprogram skrivs. Enligt rektorn arbetar lärare vid Oasen i nära samarbete med ämneslärare på skolan. Vid samtal med lärare och elevhälsoteam framkommer det tveksamheter om huruvida alla elever i behov av särskilt stöd vid Bollebygds skolan, får detta stöd. Vid intervjuer med föräldrar framkommer både positiva och negativa erfarenhet kring skolans stödinsatser. Inspektörerna noterar att samarbetet mellan ämneslärare och undervisande lärare vid Oasen kan förbättras samt att fler elever från samma klass och i ett visst ämne, får sitt stödbehov tillgodosett vid Oasen. Inspektörerna förutsätter att skolan tydliggör sina rutiner och insatser avseende elever i behov av särskilt stöd.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utreda om alla elever i behov av särskilt får det stöd de behöver.

Åtgärdsprogram

Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att en elevs behov av särskilda stödåtgärder utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

Bollebygds skolan upprättar åtgärdsprogram för de elever som är i behov av särskilda stödåtgärder. Åtgärdsprogrammen skrivs av lärare under handledning av en specialpedagog. De åtgärdsprogram som inspektörerna tar del av är av varierande kvalitet. Av åtgärdsprogrammen framkommer att föreslagna åtgärder företrädesvis är på individnivå. Få eller inga föreslagna åtgärder beskrivs på organisations- eller grupp-nivå.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sina åtgärdsprogram till innehåll och kvalitet. Se vidare i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2008:25) för arbete med åtgärdsprogram.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,

14 (19)

- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet då skolan bedriver ett aktivt värdegrundsarbete. Inspektörerna upplever vid besöket på skolan att trivsel och öppenhet är karaktäristiskt för skolan. Inspektörerna ser exempel på hur eleverna reflekterar över sitt lärande samt att skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med elever och personal. Inom bedömningsområdet finns följande brist:

Likabehandling

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Huvudmannen ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten.

Vid inspektionstillfället finns vid Bollebygdskolan två likabehandlingsplaner, en för förskoleklassen och årskurserna 1–6 och en för årskurserna 7–9. Planerna innehåller flertalet exempel på förebyggande insatser. Skolans likabehandlingsplaner uppvisar brister då de exempelvis inte visar hur skolan under året avser att främja barns och elevers lika rättigheter utifrån de olika diskrimineringsgrunderna som lagen anger. Lagens uttryckliga förbud för vuxna att diskriminera, trakassera eller utsätta barn och elever för annan kränkande behandling framgår inte av planerna.

Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan ska likabehandlingsplanen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Ut-

formningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Lärarna säger vid intervjuer att de har tagit upp likabehandlingsplanen i klasserna. Vid intervjuer med elever och klassrumsbesök framkommer dock att likabehandlingsplanen inte är känd för alla elever. Eleverna har genomfört trygghetskartläggning vid skolan i syfte att identifiera miljöer och situationer som upplevs otrygga. Elever och föräldrar har informerats och givits möjligheter att lämna synpunkter samt diskutera planens innehåll. Se vidare i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling.

Bollebygds kommun har inte överlämnat åt rektorerna i kommunen att upprätta likabehandlingsplaner. Avsaknaden av likabehandlingsplaner eller bristande sådana bedöms därför inte i de enskilda skolrapporterna utan en samlad bedömning sker i den övergripande kommunrapporten.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet. Detta grundar inspektörerna på att skolan tar emot elever enligt bestämmelser. Den garanterade undervisningstiden säkerställs genom en kommunövergripande planering och uppföljning. Verksamheten i förskoleklassen omfattar tid utöver grundkraven. Elevens val erbjuds enligt författningarna och utbildningen är avgiftsfri för eleverna. Vid inspektionsbesöket framkommer att skolan har få fungerande datorer samt att skolans lokaler är slitna och otidsenliga. Enligt skolledningen finns planer på att förbättra skolans lokaler samt att utveckla användandet av informationsteknik för kunskapssökande och lärande. Inspektörerna vill peka på vikten av att eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler. Eleverna har tillgång till ett mycket verksamt och välfungerande skolbibliotek.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet eftersom skolans pedagogiska personal i stort har goda insikter i de föreskrifter som styr utbildningen och får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt. Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsbehov:

Personalens utbildning

Enligt skollagen är kommunen skyldig att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna.

Enligt rektorerna har lärarna utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Det förekommer dock att några lärare 1–7 i svenska och samhällsorientering eller i matematik och naturorientering arbetar som klasslärare vid Bollebygdskolan. Denna organisation resulterar i att lärare undervisar i ämnen där de saknar utbildning. Skolverkets statistik visar att läsåret 2007/2008 var antalet lärare per 100 elever 8,0 vilket är något lägre än riket med 8,3. Av dessa hade 73 procent högskoleutbildning vilket är något lägre än snittet för riket vilket är 85 procent.

Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att bättre organisera lärarna så att de har utbildning för den undervisning de bedriver.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna,
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet. På grund av olika omständigheter har Bollebygdskolan haft omsättning på rektorsfunktionen. Vid inspektionstillfället fanns för förskoleklasser och årskurserna 1–6 en ny rektor sedan februari 2008 och för årskurserna 7–9 en vikarierande rektor. Enligt personalen är de nuvarande rektorerna förtrogna med det dagliga arbetet vid skolan och personalen ser med förhoppning på en stabilitet i skolläningen. Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat behöver stärkas. Inom bedömningsområdet finns följande brist:

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och den lokala arbetsplanen.

Intervjuer visar att lärarna genom täta möten, olika bedömningsunderlag och matri-ser har kännedom om elevernas kunskapsutveckling i flertalet ämnen. Skolan har påbörjat ett arbete med att på ett mer systematiskt sätt följa upp resultaten i andra

ämnen än engelska, svenska och matematik. Inspektörernas bedömning är att skolans kvalitetsredovisning innehåller en samlad bild av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts. Den samlade bilden innehåller dock inte uppföljningar, sammanställningar eller utvärderingar av kunskapsresultaten utöver engelska, matematik och svenska.

Inspektörerna bedömer att skolan måste utveckla arbetet med systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 respektive årskurs 9 i samtliga ämnen.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet. Det finns ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolan. Inspektörerna vill gärna framhålla det engagemang och ansvar som lärarna visar i arbetet med kvalitetsredovisningen. Intervjuer vid Bollebygdskolan visar att personalen i mycket hög grad är involverade i skolans kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning. Inom området finns följande förbättringsbehov:

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljning och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

Bollebygdskolan upprättar en kvalitetsredovisning för förskoleklassen och årskurserna 1–6 samt en kvalitetsredovisning för årskurserna 7–9. Båda innehåller en redovisning av skolplansmål och i vilken grad målen nåtts samt en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen. De kunskapsresultat i engelska, svenska och matematik, som redovisas i kvalitetsredovisningen kan

dock utvecklas till att omfatta alla ämnen. Inspektörerna bedömer dessutom att förskoleklassens samt fritidshemmens verksamhet inte tydliggjorts i skolans kvalitetsredovisning. Inspektörerna förutsätter att elever och elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning.

Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte uppfyller kraven i förordningen.

2008-09-19 Göteborg

Lena von Platen

Hans Enckell